

Algebra 1R

Contents

1	DEFINICJA GRUPY	3
1.1	Grupy	3
1.2	Przykłady grup	3
1.3	Podgrupy	3
1.4	Grupa cykliczna	3
2	HOMOMORFIZMY	4
2.1	Rodzaje	4
2.2	Jądro, obraz	4
2.3	Zasadnicze twierdzenie o homomorfizmie	4
3	PERMUTACJE	5
3.1	Transpozycje	5
3.2	Permutacje parzyste	5
4	WARSTWY, DZIELNIK NORMALNY	6
4.1	Warstwa, grupa ilorazowa	6
4.2	Orbita	6
4.3	Stabilizator	6
4.4	Orbit-stabilizer theorem	6
4.5	Dzielnik normalny	6
5	PRODUKT PÓŁPROSTY	7
5.1	Twierdzenie Lagrange'a	7
5.2	Produkt prosty	7
5.3	Produkt półprosty grup	7
6	TWIERDZENIE SYLOWA	8
6.1	I twierdzenie Sylowa	8
6.2	Twierdzenie Cauchy'ego	8
6.3	p-grupy Sylowa	8
6.4	Twierdzenia Sylowa	8
7	KLASYFIKACJA MAŁYCH GRUP	9
7.1	Grupy rzędu ???	9
8	GRUPY TORSYJNE	10
8.1	Torsje	10
8.2	Grupy torsyjne	10
8.3	Skończone grupy abelowe	10
9	GRUPY ROZWIĄZALNE	11
9.1	Komutator i komutant	11
9.2	Grupy rozwiązalne	11
9.3	Rozszerzenia grup rozwiązalnych	11
9.4	Używanie twierdzeń Sylowa	11
9.5	Grupy nilpotentne	11
10	LEMAT O MOTYLU	12
10.1	Ciąg kompozycyjny w grupie	12
10.2	Lemat motyla	12
10.3	Twierdzenie Schreiera	12

11 GRUPY WOLNE	13
11.1 Grupy wolne	13
11.2 Własności	13
11.3 Przykłady	13
12 PIERŚCIEŃ	14
12.1 Definicja	14
12.2 Dzielnik zera	14
12.3 Grupa elementów odwracalnych pierścienia	14
12.4 Dziedzina	14
12.5 Ciało	14

1 DEFINICJA GRUPY

1.1 Grupy

DZIAŁANIE w zbiorze A to funkcja

$$\star : A \times A \rightarrow A$$

$$(x, y) \mapsto x \star y$$

Algebrą nazywamy niepusty zbiór A ze wszystkimi działaniami na nim określonymi, to znaczy zestawienie $(A, f_1, \dots, f_k)$. Mówimy, że dwie algebry $A = (A, f_1, \dots, f_k)$ i $B = (B, g_1, \dots, g_k)$ są **podobne**, jeśli dla każdego $i \leq k$ arność (czyli liczba argumentów) f_i jest równa arności g_i , czyli liczbie l_i .

Dwie algebry są **izomorficzne**, jeżeli istnieje $F : A \xrightarrow[1-1]{na} B$ takie, że

$$(\forall i \leq k)(\forall a_1, \dots, a_{l_i} \in A) F(f_i(a_1, \dots, a_{l_i})) = g_i(F(a_1), \dots, F(a_{l_i}))$$

Działanie jest **łączne** [**assosiative**], jeżeli

$$(\forall a, b, c \in A) a(bc) = (ab)c$$

1.2 Przykłady grup

1.3 Podgrupy

1.4 Grupa cykliczna

6 TWIERDZENIE SYŁOWA

6.1 I twierdzenie Sylowa

I twierdzenie Sylowa:

Jeżeli p jest liczbą pierwszą, a G jest grupą skończoną rzędu $|G| = p^k m$ dla $k \geq 1$ i $p \nmid m$, to istnieje podgrupa $H \leq G$ mająca p^k elementów. Taka grupa nazywa się **podgrupą Sylowa**.

DOWÓD:

Niech G będzie grupą rzędu $|G| = p^k m$ taką jak w twierdzeniu. Niech X będzie zbiorem wszystkich p^k elementowych podzbiorów grupy G . Możemy teraz określić działanie ψ grupy G na zbiór X . Jeśli $H = \{h_1, \dots, h_{p^k}\} \in X$, a $g \in G$, to

$$\psi(H) = \{gh_1, gh_2, \dots, gh_{p^k}\}.$$

Wiemy, że

$$\begin{aligned} |H| &= \binom{p^k m}{p^k} = \frac{(p^k m)!}{(p^k m - p^k)! (p^k)!} = \\ &= \frac{p^k m (p^k m - 1) \dots (p^k m - p^k + 1)}{(p^k)!} = \prod_{i=1}^{p^k} p^k m - i + 1 \end{aligned}$$

6.2 Twierdzenie Cauchy'ego

Twierdzenie Cauchy'ego:

Jeżeli liczba pierwsza p dzieli rząd grupy G , to G zawiera element rzędu p .

6.3 p-grupy Sylowa

6.4 Twierdzenia Sylowa

